

VOOR FANS VAN BONES, CRIMINAL MINDS
EN RIZZOLI & ISLES

IN HET NIETS VERDWENEN

A.J. CROSS

A.J. Cross

IN HET NIETS VERDWENEN

De Fontein

Een warme zomerdag in een tijd van onschuld, jaren geleden. Twee kleine meisjes lopen door een bekende straat. Een man fietst hen voorbij, zwaait en verdwijnt door het hek van het naburige park. De meisjes kennen hem niet. Ze denken aan ijs. Even later nemen ze dezelfde weg, het park in, met ijsjes in hun hand, lachend en likkend.

De man staat er ook, over zijn fiets geleund, half achter een bosje. Hij kijkt en wacht. De man begrijpt kleine meisjes. Snel en intuïtief verwerpt hij de bazigste van de twee en richt zijn aandacht op haar kleinere vriendinnetje. Zijn blik glijdt over haar golvende haar, haar ronde, gebruikte armen onder de korte mouwen van haar T-shirt, en haar gestreepte rokje, dat heel even opwaait in de lichte bries, zodat hij een glimp opvangt van haar roze broekje terwijl ze plezier maakt met haar vriendin.

Hij hoeft maar één keer zacht te roepen, en ze komt al naar hem toe. De ritmische beweging van zijn hand wordt sneller. Hij kijkt in haar ogen, ziet hoe ze gebiologeerd naar die beweging staart. Dan grijpt hij haar bij haar dikke haar als ze naar achteren struikelt met een geluidloos 'O'. Een schor geluid ontsnapt aan zijn keel als de krullen uit zijn plakkerige hand glijden.

Tijden veranderen, maar mensen niet. Ergens loert altijd wel een roofdier, klaar om toe te slaan. Een jonge vrouw met een rode bandana om haar blonde haar geknoopt, een hartvormig tasje in de ene en de brieven van haar vader in haar andere hand, gaat op weg van huis en verdwijnt in het niets.

Vier jaar later wandelt er een andere jonge vrouw door een winkelcentrum, lachend met vriendinnen. Ook zij verdwijnt, en de wereld blijft draaien.

De jaren verstrijken, het roofdier duikt onder, maar het meisje met de bandana om haar blonde haar heeft een klein spoor achtergelaten, verborgen in een barst in een betonvloer, waar het wacht op iemand die de moeite neemt om goed te kijken.

1

Doctor Kate Hanson stapte zachtjes de achterdeur binnen, die was verborgen achter een gordijn aan de zijkant van de zaal. De enige die ze daar verwachtte was al gearriveerd: Julian Devenish, haar handige student-assistent, die fronsend in een studieboek was verdiept met zijn lange, magere lijf in een klapstoeltje gedrapeerd. Hij stond op toen ze binnenkwam.

‘Hallo, Kate, doctor Hanson. Alles is geregeld,’ zei hij, terwijl hij de punten op zijn vingers aftelde. ‘De soundcheck is oké, ik heb de lichten aangepast zoals u had gevraagd, en de PowerPoint staat klaar. Ik heb kopieën van de onderzoeksresultaten op de tafel gelegd, zodat de studenten die na afloop kunnen meenemen. Als er iets misgaat – maar dat zal niet gebeuren – regel ik het. Als u opgaat hoeft u alleen maar even op die toets...’

Kate keek glimlachend op naar het ernstige gezicht van de slungelige student met zijn lange haar en knikte. ‘Dank je, Julian,’ zei ze met zachte, geruststellende stem, ‘ik stel je hulp erg op prijs. Ga maar verder met je boek. Ik weet zeker dat alles in orde komt.’

Ze ging op de rand van een tafel zitten en keek op haar horloge. Het was woensdagmiddag, vijf voor twee. Ze hoorde dat de zaal zich vulde met het geroezemoes van stemmen. Over een minuut of vijf zou ze met haar eerste college van dit academische jaar beginnen. Ze sloot haar ogen, haalde een paar keer diep adem en keek weer op.

Julian stak haar een briefje toe. Kate boog zich naar voren, pakte het aan en wierp er een blik op terwijl ze haar mobiel uit haar tas viste. Ze keek op de display en fronste. Nog steeds geen teken van het telefoontje dat ze verwachtte. Dus richtte ze haar volledige aandacht weer op het briefje. *Bel brigadier Watts van Rose Road. Zo snel mogelijk.* Ze zocht zijn nummer tussen haar contacten en wachtte. Er werd niet opgenomen. Ze hing op en schakelde haar telefoon uit. Niemand scheen vandaag met haar te willen praten. Nog een blik op haar horloge. Eén minuut.

Kate stond op, streek haar strak gesneden zwarte Armani-rok glad over haar heupen en trok het bijpassende jasje recht. Ze kreeg een blik en een knikje van Julian, haalde nog eens diep adem en gooide haar dikke, donkere, kastanjebruine haar over haar schouders. Nog een laatste keer verschikte ze haar jasje voordat ze naar het podium liep te midden van een plotselinge, verwachtingsvolle stilte. Honderdvijftig paar ogen volgden al haar bewegingen.

Ze tikte op een toets van de gereedstaande laptop en draaide zich om naar de rijen jeugdige gezichten. Enkele herkende ze nog van gesprekken op de universiteit. Eén of twee kende ze goed, waaronder dat van een onverwachte toehoorder achter in de koele zaal – blond, met een onberispelijk wit overhemd dat het licht weerkaatste. Ze glimlachte even zijn kant op, maar hij zag het niet. Te ver weg.

‘Welkom bij mijn inleidend college criminologie, eerste jaar, eerste module: “Psychologie, misdaad en strafrecht”. Wie bij het verkeerde college terecht is gekomen of wie het onderwerp niet interesseert, kan nu nog vertrekken.’ Ze wachtte. Mensen keken om zich heen. Geen reactie. ‘Goed,’ zei ze. ‘Een gemotiveerde zaal. Daar gaan we!’

Nog een tik op het toetsenbord, en op het grote scherm verscheen een serie portretfoto’s. Allemaal vrouwen, ongeveer twee op de drie blank, sommigen met een ouderwets kapsel, jong, lachend en onschuldig. Anderen met een wat meer doorleefd gezicht. Vanuit de zaal steeg een vaag gemompel op.

Kate keek van het scherm naar haar studenten en vervolgde op rustige, maar gezaghebbende toon: ‘Een uitgebreide fotogalerij, nietwaar?’ Ze wees met de laser. ‘Deze acht vrouwen zijn met elkaar verbonden. Deze zeven vormen een andere categorie... net als deze veertien, hier.’

Haar gehoor staarde naar de beelden. Kate volgde de reacties vanuit haar ooghoeken. ‘Ik neem aan dat de meesten van jullie deze gezichten niet herkennen, maar ik hoop dat ze wel deel uitmaken van de reden waarom jullie criminologie als studie en toekomstig beroep gekozen hebben. Wat mij betreft móét dat zelfs.’

Kate liep langzaam naar de rand van het podium en keek haar zwijgende publiek aan. Ze liet haar stem dalen om het eerste belangrijke punt van haar college te benadrukken. ‘Negenentwintig vrouwen. Voornamelijk jong. Brits, Italiaans, Duits, Amerikaans, Canadees,

Australisch. Geen geografische grenzen. En ik had er nog veel meer kunnen laten zien.’ Een paar seconden stilte. ‘Zij, en die negenen-twintig jonge vrouwen op het scherm, liggen te wachten – op hulp van de criminologie.’

Kate wist dat ze de volledige aandacht van de zaal had en draaide zich weer om naar de laptop. ‘Wat deze jonge vrouwen tot slachtoffers maakte is dat hun wegen zich ooit hebben gekruist met figuren zoals...’ – een snelle tik op de toets – ‘... deze hier.’

Op het scherm verscheen nu een verzameling mannenhoofden. Een paar onderdrukte kreten uit de zaal, een gemompel van herkenning.

‘Misschien kennen jullie ze niet allemaal, maar ik durf te wedden dat iedereen hier er minstens vijf kan noemen.’ Ze wachtte.

Stilte.

‘Dat dacht ik al,’ zei ze zacht. ‘Vreemd, is het niet, dat we de daders van deze gruwelijke misdrijven beter kennen dan hun slachtoffers?’ Ze knikte toen ze een voorzichtige, beschaamde glimlach op een aantal gezichten zag.

Ze richtte haar laseraanwijzer op de portretfoto’s. ‘Al deze mannen zijn, of waren, predatoren. Roofdieren. Degenen die nog leven zouden, zo gauw ze de kans kregen, opnieuw de gewelddaden plegen waardoor ze in de gevangenis zijn beland.’

Ze keek nog eens naar de foto’s, en toen naar haar gehoor.

‘Er is geen enkele reden onszelf te verwijten dat we het gezicht van de dader beter kennen en interessanter vinden dan dat van zijn slachtoffers. Een groot deel van die verantwoordelijkheid ligt bij de media, in al hun verschijningsvormen.’

Kate wachtte enkele seconden. ‘Voordat jullie aan deze studie beginnen bij mij, heb ik een goede raad. Namelijk deze. Vergeet de fictieve misdaadverhalen in boeken, op de televisie of uit Hollywood. Vergeet de zogenaamde theorieën over seriemoorden, waarbij de dader wordt voorgesteld als iemand met een fixatie voor bepaalde types en die nooit van dat patroon afwijkt.’

Weer een stilte.

‘Seksmoordenaars hebben wel hun voorkeuren, maar vertonen niet altijd hetzelfde, stereotiepe gedrag tegenover al hun slachtoffers. Dat

cliché bestaat helaas al zo'n twintig jaar, omdat het een aantrekkelijk thema is voor boeken, tv en films. Maar dat is alles. We moeten ons ervoor hoeden gemakkelijke conclusies te trekken op basis van onbetrouwbare feiten.'

Kate liet haar blik door de zaal glijden. 'Seksmoordenaars zijn niet zo rigide als ze dikwijls worden afgeschilderd.' Ze deed een stap naar haar studenten toe. 'En waarom niet?' Ze liet haar stem een beetje dalen. 'Omdat de fantasie van die mannen verándert. Net als jullie en ik maken ze een ontwikkeling door. Ze léren.' En nog zachter besloot ze: 'En dat is hopelijk wat hier ook zal gebeuren, de komende weken.'

Het klockgelui van de Chamberlain Tower zweefde over de groene campus de collegezaal binnen. Het was ongebruikelijk warm voor september. De studenten luisterden gespannen.

'Ik zei zonet dat de jonge vrouwen van wie ik jullie de foto's liet zien ergens op wachten. Op jullie en op mij. Wat willen ze van ons?'

Ze luisterde naar de verschillende korte antwoorden en knikte volstaan. 'Precies. Als en wanneer jullie als criminologen aan het werk gaan, zullen er weer nieuwe slachtoffers zijn gevallen. Dus moeten jullie deze zaken benaderen met een heldere blik en een bruikbare theorie, zodat deze vrouwen eindelijk de gerechtigheid krijgen waar ze op wachten.'

Kate keek opnieuw de zaal rond om het volgende belangrijke punt te benadrukken. 'Deze mannen houden nooit op,' zei ze kalm. 'Omdat hun gedrag wordt bepaald door een diepe psychologische behoefte. O, het is niet ongebruikelijk dat ze een tijdje rust nemen. Een jaar misschien, of nog langer.' Ze wachtte even. 'Maar maak je geen illusies. Ze komen altijd terug.'

In de zwijgende zaal ging een aarzelende hand omhoog.

'Ja?' vroeg Kate.

'Waarom? Waarom... nemen ze rust?'

Kate glimlachte naar de verbaasd kijkende student. 'Voor een criminoloog is "waarom" een van de belangrijkste woorden die er bestaan.'

Ze liep terug naar de rand van het podium. 'Waarom nemen ze rust? Onderzoek wijst uit dat dit soms gebeurt wanneer zich een po-

sitieve verandering in het leven van zulke recidivisten voordoet – iets nieuws, wat voldoening geeft en hun neigingen onderdrukt. Dat kan van alles zijn, zoals een nieuwe baan of een nieuwe relatie waarin ze voldoende bevrediging vinden om hun aandacht af te leiden van hun afwijkende gedachten en gedrag.’

De studenten volgden Kate terwijl ze over het podium ijsbeerde, zich omdraaide en met een handgebaar haar volgende woorden benadrukte: ‘Maar onvermijdelijk komt er een moment waarop die nieuwe, positieve invloeden niet sterk genoeg meer zijn om hun fantasieën en de behoefte aan herhaling te onderdrukken. Na afloop van zo’n “sabbatical” duiken de daders weer op.’

Met een half lachje wees Kate naar de foto’s op het scherm, terwijl ze nog steeds de zaal in keek. ‘En dan een laatste vraag, vooral aan de dames in het gezelschap. Kijk eens goed. Gewone mannen? Van wie een aantal best aantrekkelijk?’

Een grijns brak door op heel wat gezichten.

Na een paar seconden verdween haar glimlach. ‘Voor de jonge vrouwen die ik jullie liet zien was een van deze gezichten misschien het laatste dat ze ooit zagen. Een van deze mannen kan een gruwelijke nachtmerrie zijn geworden. Probeer zo’n man nooit te onderschatten. In het theater van de seriemoord is hij niet zomaar een acteur...’ Ze zweeg een moment. ‘... maar de regisseur zelf.’

De woorden bleven in de stilte hangen.

Kate vermoedde dat hooguit een handvol van haar studenten een beruchte seriemoordenaar zou herkennen aan de hand van het signalement dat ze nu van hem gaf. ‘De volgende keer dat een aardig uitziende man met zijn arm in een mitella zijn boeken voor je voeten laat vallen en je vraagt hem te helpen ze in zijn kleine Volkswagen Kever te leggen, zeg dan alsjeblieft: “Sorry. Ik zou je graag helpen, maar ik kén je niet”.’

Bij die laatste woorden ging het zaallicht weer aan. De spanning ebde weg en haar gehoor beloonde haar met een spontaan applaus. Kate glimlachte en zwaaide even, voordat ze snel naar het einde van het podium verdween.

2

In het rumoer van opklappende stoeltjes en aanzwellende stemmen zocht Kate haar tas en mappen bijeen, zich bewust van haar versnelde polsslag – geen ongebruikelijk verschijnsel na een lange zomervakantie.

Julian liep langs haar heen in zijn afgeknipte jeans om de apparatuur van het podium te halen. *Grateful*, stond er in rode letters op de voorkant van zijn zwarte T-shirt. *Dead*, op de achterkant.

Toen hij terugkwam met de laptop en de laseraanwijzer, wierp Kate hem een warme glimlach toe. ‘Bedankt voor je hulp, Julian. Ik ben blij dat ik me op mijn college kan concentreren zonder me te hoeven verdiepen in de techniek en wat er allemaal mis kan gaan.’

‘Geen punt, Kate.’

Kate stond niet op formaliteiten en vond het best dat Julian haar buiten de colleges bij haar voornaam noemde, vooral omdat hij ook haar juniorcollega was in het werk dat ze soms voor de politie van West Midlands deed.

Julian stak nog even zijn hand op voordat ze vertrok. ‘Ik zie je de volgende keer.’

‘Absoluut.’

Kate verliet de zaal en stapte de middaghitte in. Met ferme pas liep ze over het warme asfaltpad tussen het ruige bruine gras en de roerloze bomen van de campus, die nog zwaar van het zomerblad waren, hoewel de eerste blaadjes al begonnen te verkleuren en te vallen.

Voor zich ontdekte ze een atletische gestalte in een wit shirt en jeans, met een tas over zijn schouder geslingerd. De onverwachte toehoorder bij haar college. Ze rende achter hem aan.

‘Harry! Hé, Harry! Wacht even.’

Geen reactie. Ze riep nog eens, wat luider nu. Hij bleef staan en haalde de oordopjes van zijn koptelefoon uit zijn oren, terwijl studenten hem links en rechts voorbijliepen. Hij keerde zich om, met een sombere, in zichzelf gekeerde uitdrukking op zijn gezicht. Kate her-

innerde zich zijn voorkeur voor Mahler en Wagner. Daar werd je wel somber van.

Maar zodra hij Kate zag, klaarde Harry's gezicht weer op en wachtte hij met een brede grijns tot ze hem haastig had ingehaald. Met het zweet op haar voorhoofd en hals schoof Kate haar zonnebril naar de brug van haar neus en verplaatste het koffertje van haar ene naar haar andere hand.

'Jij was wel de laatste die ik vanmiddag bij mijn college had verwacht.'

Harry Creed had de leiding over het forensische plaatsdelictteam op het hoofdbureau van de politie van West Midlands, dat beter bekendstond als Rose Road. In haar rol als adviseur van het coldcase-team had Kate de afgelopen achttien maanden een paar keer met Harry en zijn collega's samengewerkt. Ze was hem dankbaar dat hij Julian het vorige academische jaar de kans had gegeven om mee te lopen met het forensisch team, voor extra studiepunten. Afgezien daarvan mocht ze Harry, die een jaar of veertig was, ook gewoon graag.

'Hé, Kate. Ik kwam even kijken hoe die geluksvogels hun tijd aan de universiteit verluimelen.'

Ze glimlachte. Harry, die zelf ook had gestudeerd, aasde op een halve baan als docent bij de psychologische faculteit.

'Nou? Wat vond je ervan? Kon het je goedkeuring wegdragen?'

Hij knikte enthousiast. 'Beslist. Ik zou me hier wel thuisvoelen, denk ik. De studenten zijn gemotiveerd, en tijdens de colleges ben je heer en meester van je eigen wereldje – of meesteres, in jouw geval.'

Kate lachte toen ze met hem op liep. 'Ja... nou ja, soms.'

Ze zwegen een paar seconden voordat ze een blik opzij wierp. 'Wat zei professor Bennett? Je had toch een afspraak?' Aiden Bennett was professor in de criminologische psychologie aan de universiteit van Birmingham, en Kate had hem op de hoogte gebracht van Harry's belangstelling voor een academische aanstelling. Ze had met plezier bemiddeld, omdat ze wist dat hij goed met studenten kon omgaan, zoals duidelijk bleek uit zijn omgang met Julian. Ze had begrepen dat Harry met professor Bennett zou overleggen over een serie onbetaalde colleges over zijn forensische werk, als opstapje naar een officiële positie.

‘Ik heb hem nog niet gesproken.’

‘Ik dacht dat jullie een afspraak hadden.’

Harry schudde zijn hoofd. ‘Nee. Maar dat komt nog wel. Absoluut. Ik wil me goed voorbereiden op ons gesprek, om hem te overtuigen van mijn motivatie om die jonge mensen te onderwijzen in...’

‘Je kunt toch gewoon een praatje met hem maken? Om een indruk te krijgen?’ opperde Kate.

‘Nee, ik wil hem zo goed mogelijk mijn sterke punten en mijn betrokkenheid duidelijk maken...’ Kate keek weer opzij. Ze zag de gretigheid op Harry’s gezicht, maar hoorde aan zijn toon dat er problemen waren. ‘Alleen heb ik op dit moment andere dingen aan mijn hoofd. Donalds toekomst is onzeker. Hij heeft een aflopend contract, en met al die bezuinigingen zal hij misschien naar iets anders moeten omzien.’ Het bleef even stil. Kate wist dat Harry een partner had. ‘En het gaat niet zo goed met de gezondheid van mijn vader en moeder. Ik logeer al een paar dagen bij hen thuis.’

Kate knikte begrijpend. Kort nadat zij aan Rose Road was begonnen, was Harry een keer het kantoor van het coldcaseteam binnengekomen terwijl ze zich aan het verdiepen was in politieprocedures die van belang konden zijn voor haar nieuwe rol. Ze waren aan de praat geraakt en Kate had hem uitgelegd wie ze was. Harry had haar verteld over zijn eigen situatie, vooral over de manier waarop zijn ouders zijn relatie met Donald hadden gesteund. Kate was onder de indruk geweest van zijn verhaal.

Ze wilde iets bemoedigends zeggen, maar Harry’s gezicht klaarde alweer op. ‘Nou ja, het zal allemaal wel goed komen. Ik ga professor Bennett zeker bellen voor een afspraak. Dan hoor je het nog wel. Ik ben je echt dankbaar dat je een goed woordje voor me hebt gedaan, Kate.’

Kate glimlachte. ‘Ik heb alleen maar je naam genoemd, maar Aiden leek geïnteresseerd.’

Ze kwamen bij het korte paadje naar de parkeergarage. ‘Ben je met de auto, of wil je een lift?’ vroeg Kate, en ze keek naar de onderste verdieping van de garage, niet haar favoriete parkeerplek.

Haar blik gleed snel over de ingang van de halfdonkere garage, met de behoedzaamheid en ervaring die het resultaat waren van haar

werk als docent forensische psychologie en het werk dat ze voor de rechtbank deed bij het psychologisch onderzoek van criminelen voordat er vonnis werd gewezen. De vragen die haar daarbij werden gesteld waren van uiteenlopende aard, maar ze kwamen vaak op hetzelfde neer: hoe groot achtte ze de kans dat deze dader zich in de toekomst opnieuw schuldig zou maken aan gewelddaden en/of seksuele vergrijpen? Haar werk bracht haar in contact met een bont gezelschap aan gestoorde types, onder wie opportunistische en bijzonder kwaadaardige persoonlijkheden. Zo nu en dan moest ze haar oordeel ook tegenover de rechter verdedigen.

‘Nee, ik ben lopend. Zal ik je naar je auto brengen?’ vroeg Harry toen hij Kates gezicht zag. Hij was zich bewust van haar voorzichtigheid.

Kate verwonderde zich niet over zijn galante aanbod, maar bedankte toch. ‘Dank je, Harry, maar ik red me wel.’ Als het middernacht was geweest zou ze misschien ja hebben gezegd, maar op een zonnige middag om halfvier?

Ze zwaaide nog even toen Harry naar de uitgang verdween en stapte de parkeergarage binnen. Haastig liep ze naar de zwarte Audi TT die in het halfduister geparkeerd stond. Op weg naar de kleine auto hield ze de omgeving in de gaten. In deze tijd van het jaar was het extra druk op de campus. Toen ze arriveerde voor haar college had ze geen tijd meer gehad om een andere parkeerplek te vinden. Dit was de enige optie.

Met nog een blik om zich heen schakelde Kate het alarm van de Audi uit en opende de achterdeur. *Ik mag dan paranoïde zijn, maar in elk geval leef ik nog.* Ze gooide haar spullen achterin, met haar jasje erbij, opende het rechterportier en stapte in. Het voordeel van hier parkeren was dat je auto geen oven was als je terugkwam.

Kate sloot haar portieren met de centrale vergrendeling, keek op haar horloge en selecteerde een nummer uit de contactenlijst van haar mobiel. Er werd niet opgenomen. Fronsend probeerde ze het nog een keer. Nu sprak ze een korte boodschap in. Ze herinnerde zich de gemiste oproep die Julian haar had doorgegeven en belde dat nummer ook. Tevergeefs. Zuchtend legde ze de telefoon in het muntenvakje terug, draaide de sleutel om en zette de airco aan.

Op weg naar de uitgang van de garage en het hek van de campus keek ze onderzoekend naar het bakstenen gebouw aan de overkant, de King Edward VI High School voor Meisjes – waar ze een van haar telefonische boodschappen had achtergelaten. Trommelend met haar vingers op het stuur doorkruiste ze het drukke middagverkeer op de toegangsweg en nam de bocht van de oprit naar de wijd open deuren van de school. Ze scande de leerlingen die, alleen of in groepjes, naar buiten kwamen.

Ze stopte en tuurde door de deuren onder het motto van de school, *Troutbe Schall Delyvere*; de waarheid maakt vrij. De met hout betimmerde entree met zijn koele marmeren vloer lag er verlaten bij. Iedereen was vertrokken. Kate keek nog eens op haar horloge, reed terug over de oprit en voegde zich in het verkeer.

Eerste druk september 2014

Oorspronkelijke titel *Gone in Seconds*

Oorspronkelijke uitgever Orion Books, an imprint of The Orion Publishing Group Ltd., Londen

Copyright © 2012 A.J. Cross

The moral right of A.J. Cross to be identified as the author of this work has been asserted by her in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988

Copyright © 2014 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Jan Smit

Omslagontwerp Sanneke Prins – Sproud

Omslagillustratie © Catherina Rocio / Arcangel Images

Opmaak binnenwerk Zetspiegel, Best

ISBN 978 90 261 2992 6

ISBN e-book 978 90 261 3333 6

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

Alle personen in dit boek zijn door de auteur bedacht. Enige gelijkenis met bestaande – overleden of nog in leven zijnde – personen berust op puur toeval.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.